

SODEJU!

WELKOM OP DE GENIECATAMARAN

'Het kostte mij meer dan
18 duizend uur.'

HERSENEN VAN DE PTSS'ER

In gesprek met een
neurowetenschapper van het MGGZ.

30 JAAR BOSNIË

Het verhaal van een
UNPROFOR
pelotonscommandant.

HET DAGBOEK VAN PIONIER BEN FRATERS

'De kernwaarden van de genie zullen
mij altijd bijblijven.'

HET VETERANENCAFÉ

De plek waar kameraadschap
centraal staat.

VERENIGING VETERANEN REGIMENT GENIETROEPEN

*De vereniging die de veteranenkameraadschap in
standhoudt en de tradities van het Regiment
Genietroepen doet voortleven.*

SODEJU!

Wij zijn Mineurs van't Nederlandse leger
en onze naam is overal bekend,
Sodeju!

We dragen een jas met goudgehelmdde knopen
de pikhouweel is ons niet onbekend,
Sodeju!

En iedereen die mag het weten
we krijgen vanavond uienrats te eten,
en moeder de wasvrouw staat aan de deur
dat is de roem van elk mineur,
dat is de roem van elk mineur,
Sodeju!

Voorwoord van de regimentscommandant	3
275 jaar genie	4
De betekenis achter Sodeju!	5
30 jaar terug in de tijd: Bosnië 1994	6
Geniemonument: een eerbiedig saluut aan de genist	9
Veteranendag 2023	11
Onderzoek VVRG: stagiaires duiken diep	13
Recept: uienrats	14
De levendige herinnering van de genist	15
Zie hier, geniebier!	16
Het dagboek van pionier Ben Fraters	17
Welkom op de geniecatamaran	22
Het veteranencafé	23
Onze socials gemist	24
Hersenen van de PTSS'er	25
Generatieverschillen bij de genie	27
Dankwoord VVRG-voorzitter	28

VOORWOORD VAN DE REGIMENTS- COMMANDANT

Geachte lezer,

Het is met veel trots dat ik u welkom heet bij deze speciale, eenmalige uitgave van ons genieveteranentijdschrift Sodeju!.

Als regimentscommandant geloof ik dat het delen van deze verhalen niet alleen een waardering is van de inzet van veteranen, maar ook een element van onze nationale geniegeschiedenis.

De verhalen in dit blad zijn echo's van de technische vakkundigheid, brede inzetbaarheid en kameraadschap die ons Regiment vormen. U zult daarom ook een brug vinden tussen het verleden en het heden, oftewel de uitdagingen van gisteren en vandaag.

Bij het lezen van dit tijdschrift nodig ik u uit om niet alleen getuige te zijn van de persoonlijke reizen van onze veteranen, maar om ook de kameraadschap en de trots van deze regimentsleden te voelen.

Aan degenen die hun ervaringen met ons hebben gedeeld, wil ik mijn dank uitspreken. Uw verhalen vormen de ruggengraat van dit tijdschrift en dienen als inspiratie voor de generaties die na ons komen. U baande de weg, toen en nu ook weer!

Ik wens u veel leesplezier, Sodeju!

Uw regimentscommandant

Kolonel Bas van den Berg

275 JAAR GENIE

Samen banen we de weg en dat al 275 jaar!

Het Regiment Genietroepen vierde vorig jaar haar indrukwekkende 275-jarige jubileum. Wij mogen onszelf bestempelen als hét oudste regiment van de Koninklijke Landmacht. Beslist een titel om trots op te zijn. Sodeju!

De afgelopen 275 jaar is de genie niet alleen getuige geweest van historische veranderingen, maar ook van de verschillende ontwikkelingen van de krijgsmacht. Met onverschrokken moed, technische bekwaamheid en een onwrikbare toewijding, hebben we obstakels overwonnen, bruggen geslagen en vestingen gebouwd. Onze rol in tijden van oorlog en vrede, nationaal en internationaal, weerspiegelt de veelzijdigheid en onmisbaarheid van ons regiment.

Het 275-jarig bestaan is daarom niet alleen een viering van het verleden, maar ook een erkenning van het heden en een blik op de toekomst. Het symboliseert het doorzettingsvermogen van individuele genisten en ook de collectieve (veer)kracht van het gehele regiment.

Laten we deze gelegenheid aangrijpen om eer te bewijzen aan de mannen en vrouwen van het Regiment Genietroepen, wier dienstbaarheid en opoffering het fundament hebben gelegd voor een sterke en veerkrachtige krijgsmacht.

Beste genist, van harte gefeliciteerd met deze bijzondere 275 jaar van toewijding aan ons geliefde land!

DE BETEKENIS ACHTER: SODEJU!

***Sodeju!* is voor genisten een woord dat als krachtig wordt ervaren. We roepen en schrijven het, maar kent u ook de betekenis ervan?**

De oorsprong van Sodeju! zou afgeleid zijn van de Franse heilzegging *Nom de Dieu* (in naam van God). De kreet wordt beschouwd als een uitroep die de emoties van het moment benadrukt. Genisten gebruiken het op veel momenten: na het ontvangen van een bevel, tijdens het afscheid nemen van familie en vrienden op het vliegveld, na het heelhuids volbrengen van een missie of gewoon bij een gelegenheid waar het genistenhart spreekt. Hoewel de echte betekenis van Sodeju! zich laat raden, is het vooral een krachtterm om uiting te geven aan het ware geniegevoel. Sodeju! wordt geschreven met hoofdletter en uitroepteken.

30 JAAR TERUG IN DE TIJD: BOSNIË 1994

Dit jaar is het dertig jaar geleden dat Dutchbat I vertrok naar de burgeroorlog in Bosnië en Herzegovina om een bijdrage te leveren aan de stabiliteit op de Westelijke Balkan. Luitenant-kolonel Peter Zwitserloot (53) vertrok in 1994 als jonge pelotonscommandant en blikt terug op zowel zijn eerste uitzending als het 30-jarige jubileum.

Achtergrondinfo

Bosnië en Herzegovina maakte tot 1992 deel uit van Joegoslavië. Na een referendum over onafhankelijkheid, brak in april van dat jaar een burgeroorlog uit. Tussen de verschillende etnische groepen ontstonden spanningen. Bosnische Kroaten, Bosnische moslims (Bosniakken) en Bosnische Serven stonden tegenover elkaar. Het conflict eindigde in november 1995.

Zwitserloots verhaal

Peter Zwitserloot was 24 en tweede luitenant toen hij de vraag kreeg of hij op uitzending wilde naar de Westelijke Balkan. Enthousiast nam hij de uitzending aan en na twee weken "blauw gespoten te worden" in Ossendrecht, vertrok hij in juni 1994 naar Lukavac, een gebied dichtbij de stad Tuzla. Hij zat in het Islamitische deel van Bosnië. Dutchbat werd daar gelegerd als onderdeel van de VN-vredesmacht UNPROFOR.

Zwitsersloot werd uitgezonden met het Support Command Lima 2: een genistenpool van toentertijd 115 Constructiecompagnie met vrijwillige dienstplichtigen en veelal beroepskaderleden. Zwitsersloot werd pelotonscommandant; dit hield in dat hij verantwoordelijk was voor de infrastructuur van het kampement en daarbuiten. 'We waren het enige genie-element bij de logistiek en dat zorgde ervoor dat we ook veel deden in de bewaking en beveiliging van het kamp. Daarnaast deden we ook veel buiten het kamp, want in de wegherstel van Tuzla zat écht veel werk', vertelt Zwitsersloot.

Wegens de primitieve omstandigheden werd de jonge pelotonscommandant gelegerd in een oude steenkoolfabriek. Het was een grote vlakte waar ze materialen en brandstof konden opslaan. Gelukkig wist de genie enkele kantoorgebouwen om te bouwen tot slaapkamers met sanitaire voorzieningen. 'Toen we voor het eerst binnenkwamen, zagen we dat anderen voor ons de boel hadden vernield. Deuren waren ingetrapt en er lag overal viezigheid. Wij vonden ook een verlaten laboratorium waarbij alle chemicaliën kapot op de grond lagen. Daar is achteraf veel onderzoek naar gedaan. We hebben ons daar allemaal lam gehoest. We kwamen erachter dat we in een petrochemische fabriek zaten, maar de smerigheid is op zo'n moment van lagere orde dan de dreiging', aldus Zwitsersloot. Naast de vreemde geuren en onbekende stoffen, was het lokale netwerk dat voor het kamp werd voorzien ook niet betrouwbaar.

De genisten besloten om een back-up te maken met schakelaars, maar dit niet zonder problemen. 'We deden veel zelf, maar we werden ook regelmatig beschoten. De granaatscherven vlogen zo nu en dan naar binnen. Om ons te beschermen, bouwden we bunkers en maakten we met scherfwerende dekens veilige onderkomens. En dát allemaal zonder tekeningen.'

Wat maakt Zwitsersloot trots?

Na dertig jaar blikt luitenant-kolonel Zwitsersloot terug op een missie waar hij trots op is. De trots gaat verder dan zijn individuele prestatie in Bosnië; het komt voort uit het besef dat zijn peloton heeft bijgedragen aan het streven naar vrede en veiligheid. Zwitsersloot geeft het voorbeeld van Bosnische kinderen die werden overgebracht: 'De kinderen die moesten vluchten werden ondergebracht in een soort verwaarloosd weeshuis. Het gebouw had geen sanitaire voorzieningen en was ook absoluut geen veilige plek tegen beschietingen. Toen ik binnenliep stonk het zó naar de urine en uitwerpselen, dat ik vluchtte om over te geven. Ik had nog nooit zo iets onhygiënisch gezien. Om hen dan toch te kunnen helpen, hebben de genisten de mouwen flink opgestroopt en van het gebouw een leefbare ruimte gemaakt. Dat soort momenten maken me ontzettend trots.'

Geleerde lessen

Wat Zwitserloot het meest is bijgebleven van deze uitzending is het mentaliteitsverschil met burgers die in een oorlog leven. Hij kon zich niet voorstellen wat er met de normen en waarden gebeurt van een bevolking die in oorlog leeft. 'De bevolking leefde al een stuk primitiever dan wij, maar die oorlog heeft het een slag erger gemaakt. Alles voor deze mensen werd bruikbaar en waardevol. Ze waren ook een stuk creatiever dan wij. Wij gooiden veel op het kamp weg: hout, rubber, plastic, maar ook voedsel. Ons eten werd opgeslagen in koelcontainers die soms dagenlang onderweg waren om ons kamp te kunnen bereiken. Vaak was het eten dan half-rot. Wij gooiden het weg, terwijl zij het zagen als half-goed.'

Zo werden er ook regelmatig gangenstelsels ontdekt om zo het kamp te kunnen bereiken en diesel uit de militaire voertuigen te kunnen stelen. Zijn peloton beëindigde al snel de vuilafvoer op de stort, omdat de bevolking hun leven gaven door voor de vrachtwagen te springen en "het vuil" te claimen. 'Er gebeurde te veel wat niet door onze morele beugel kon en daar waren we onvoldoende op voorbereid', concludeert Zwitserloot.

Na 30 jaar ziet luitenant-kolonel Peter Zwitserloot de uitzending als een ware, morele les en een prachtige herinnering.

Luitenant-kolonel Peter Zwitserloot, tweede rij van boven, zittend, tweede van links.

GENIEMONUMENT: EEN EERBIEDIG SALUUT AAN DE GENIST

Op verschillende plaatsen in Nederland en daarbuiten worden genisten herdacht die tijdens operaties om het leven zijn gekomen. Het Geniemonument in Vught vormt voor het regiment dé centrale herdenkingsplaats om gesneuvelde genisten te gedenken en een moment stil te staan bij de risico's die met het werk gepaard gaan. Het monument staat voor trouw, eer en de waarde van het regiment. Het herinnert ons wat het betekent om militair te zijn.

***'Dit centrale Geniemonument is opgedragen aan allen die bij het Regiment Genietroepen hebben gediend, in het bijzonder aan hen die tijdens missies het hoogste offer hebben gegeven.'* - huisvormgever Geniemonument Gerben Klinkerberg.**

In mei 2009 werd het Geniemonument, gebaseerd op oude plannen van kolonel der Genie b.d. Chris Weber, onthuld. Het monument draagt een tekstbord naar ontwerp van huisvormgever Gerben Klinkerberg. Het bord verklaart de symboliek: Zij baanden de weg.

Het Geniemonument wordt gekenmerkt door een lang, betegeld pad dat naar een imposante muur leidt. De betekenis luidt: genisten (wanneer, hoe en waar dan ook overleden), baanden de weg voor anderen. Het pad gaat verder door de openingen in de muur; zij vormen het internationale bekende genieteken. De losstaande wanden symboliseren zowel de bescherming die de genie zelf nodig heeft als hetgeen zij aan anderen biedt. Tegelijkertijd vormen deze wanden ook hindernissen die kunnen worden overwonnen. Het Geniemonument is een diepgaande, visuele weergave van de veelzijdige rol en vaardigheden van de genie.

NATIONAAL
COMITE
VETERANENDAG

AL 20
JAAR
VOOR

JOU
JULLIE
ONS

*Save
the
date*

NEDERLANDSE

VETERANENDAG

29 JUNI 2024

Founder

Ministerie van Defensie

Organisatie

nederlands
veteranen
instituut

Hoofdpartner

madurodam

THALES

DAMEN

Zorgzaam

provincie HOLLAND
ZUID

dunea
DUIKWATER

Monuta

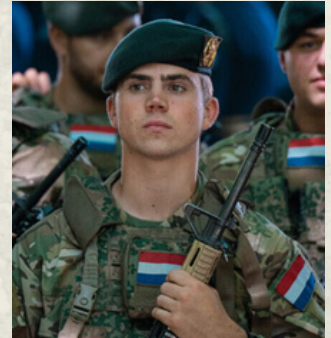

VETERANENDAG 2023

In de hofstad Den Haag komt jaarlijks tijdens de Veteranendag een bijzondere gemeenschap samen. Op deze dag eren we mannen en vrouwen die hun leven hebben gewijd aan de krijgsmacht en vieren we de diversiteit van ervaringen die ze met zich meebrengen. Het vorige jaar was extra bijzonder voor de genie; we vierden het 275-jarig bestaan en daarom stonden we extra in de schijnwerpers!

Veteranendag 2023 was een dag van ontmoetingen en herenigingen. Een dag waarop we erkennen dat vrijheid en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn. Veteranen van verschillende missies, uit verschillende periodes en van alle krijgsmachtdelen kwamen tezamen om waardering te krijgen van Zijne Majesteit de Koning. En dát kreeg de genie! Genieveteranen – jong en oud - zongen traditiegetrouw luidkeels het Mineurslied gedurende het gehele defilé en dat werd door zowel het Haagse publiek als Zijne Majesteit bewonderd. Wist u dat het Mineurslied in de Eerste Wereldoorlog werd gecomponeerd en sindsdien het onbetwiste lijflied van het Regiment Genietroepen is?

**SCAN DE QR-CODE EN
BEKIJK DE
AFTERMOVIE VAN DE
NEDERLANDSE
VETERANENDAG 2023**

Einde defilé

Voordat de eerste militaire eenheid het Malieveld kwam opgelopen, introduceerde de presentator van de Nederlandse Veteranendag de grootste trots van de genie: de welbekende baileybrug. Veteranendetachementen vanuit alle krijgsmachtdelen liepen als eindbestemming over deze brug om tot slot een applaus van de bezoekers te krijgen. Een waar compliment voor ons regiment! Toen ook wij uiteindelijk over onze trots marcheerde, werd de veteranenkameraadschap voelbaar. Genisten gaven elkaar een stevige hand, dronken de traditionele brandewijn, zongen voor de laatste keer het Mineurslied en genoten van de onbreekbare banden van de broederschap binnen de genie.

We kunnen stellen dat de Veteranendag een jaarlijks hoogtepunt is waar respect, dankbaarheid en saamhorigheid samenkomen.

We waarderen u, de helden van ons regiment!

ONDERZOEK VVRG: STAGIAIRES DUIKEN DIEP

Twee gedreven stagiaires van het OTCGenie, Fay Khaleghi Yazdi en Esmee Kappers, zetten zich in voor een diepgaand onderzoek met als doel het ontrafelen van cruciale vragen. Gewapend met nieuwsgierigheid en een sterke wil om een verschil te maken, zijn zij op zoek gegaan naar antwoorden op twee essentiële vragen. Hoe ervaren veteranen het gevoel van waardering en verbondenheid binnen de VVRG? En welke concrete stappen kan de vereniging zetten om veteranen met een psychische hulpvraag effectief te ondersteunen?

Fay Khaleghi Yazdi

Esmee Kappers

Als genieveteraan heeft u ongetwijfeld unieke ervaringen en inzichten opgedaan tijdens uw dienst. Om die reden deed stagiaire Esmee Kappers van het OTCGenie onderzoek naar de betekenis van de termen erkenning en waardering. Door het delen van uw verhalen, perspectieven en suggesties, konden we samen werken aan een betere erkenning en ondersteuning voor genieveteranen. Uw deelname aan dit onderzoek hielp de VVRG om een dieper inzicht te krijgen in de uitdagingen waarmee genieveteranen worden geconfronteerd en hoe we hun welzijn kunnen verbeteren.

Fays onderzoek heeft daarentegen het doel om te achterhalen hoe de VVRG veteranen, die een psychische hulpvraag hebben, beter kan ondersteunen. Zo vertelt ze dat het vinden van de juiste zorgroute soms erg lastig kan zijn. Met de uitkomsten van een vragenlijst die u invulde heeft Fay het onderzoek verder kunnen uitwerken. Dit zal de VVRG verder helpen om veteranen met een psychische hulpvraag beter te kunnen begeleiden bij het vinden van passende zorgroutes.

RECEPT: UIENRATS

Uienrats is de “machtige brandstof” voor het zware werk dat op het lijf van de genist is geschreven. Ooit een armeluisdiner, maar bij de genie staat deze voedzame en redelijk gezonde stampot nog steeds op het menu bij onder andere het aanmeren en bij beëdigingen.

Bereidingstijd in minuten: circa 20

Ingrediënten:

- aardappelen
- uien
- reuzel of boter
- zout en peper
- in brandewijn gewelde rozijnen

Hoe maakt u uienrats?

1. Schil de aardappelen en uien. Snijd daarna de aardappelen in blokjes en de uien in repen.
2. Leg de aardappelen en uien in een pan en kook ze tot ze gaar zijn.
3. Stamp de aardappelen en uien naar eigen smaak en meng het met wat zout, peper en een 1 eetlepel reuzel of boter.
4. Laat de uienrats nog even dampen.
5. Serveer de maaltijd met de in-brandewijn- gewelde rozijnen.

Smakelijk eten, Sodeju!

PS: Wij vinden het leuk als u een foto maakt en het deelt op sociale media. Tag ons en gebruik de hashtag #vvrgr #regimentgenietroepen #uienrats #veteraan

DE LEVENDIGE HERINNERING VAN DE GENIST

In december hield het Instagramaccount **@werkenbijdegenie** een winactie waarbij genisten hun meest bijblijvende herinnering met ons konden delen en kans maakten op een geniehoodie. Deze oproep leidde tot prachtige verhalen die wij ongetwijfeld willen delen.

Michael Looij

'Mijn mooiste herinnering bij de genie is kerst vieren tijdens mijn uitzending in de Afghaanse provincie Uruzgan in 2007. Voor niemand is het leuk om kerst te vieren zonder familie, maar wij hebben ervoor gezorgd dat we een lach konden toveren op de gezichten van onze kameraden. We transformeerden de Golf mb om tot RuGolf (met rode neus en elandgewei) en reden met twee elfjes rond het kamp om iedereen een onvergetelijke kerst te bezorgen. Geniewaardig!'

Nienke Feenstra

'Als klein 115 Constructiecompagnie ging ik met 112 Pantsergeniecompagnie mee naar Šišava, mijn uitzending met SFOR 4. Naast een leuke uitzending en een prachtige ervaring, heb ik vrienden voor het leven gemaakt. Nu, 25 jaar later, zijn ze mij nog altijd even dierbaar als toen. Wat me het meeste is bijgebleven is het teamwerk; ook al waren we van verschillende compagnieën, we wisten allemaal onze taak en sloten feilloos op elkaar aan. Het meest indrukwekkende is dat we in het donker een noodbrug hebben geplaatst boven een kolkende rivier. Daarbij was het ook nog een slecht bereikbare locatie (onderaan een heuvel) en hielp het onaangename weer ook niet erg mee. Ik ben nog steeds super trots!'

ZIE HIER, GENIEBIER!

Het Regiment Genietroepen vierde het afgelopen jaar feest en waar gevierd wordt, hoort bier. Ter ere van het 275-jarig bestaan heeft Brouwerij Strijder in het jubeljaar tien verschillende speciaalbieren gebrouwen. Vele zijn vernoemd naar een belangrijke functie binnen de genie zoals: de Marketentster, de Mineur, de Sappeur, de Fortificant, de Torpedist, de Pontonnier, de Genist, de Genieveteraan, de Ontsmetter en tot slot de Sodeju!.

Aan het laatste geniebier Sodeju! moest de traditionele brandewijn worden toegevoegd; dat was de eis voor het topstuk van deze tiendelige bierserie. De Sodeju! is een sterk bier van 10% alcohol geworden. Een ware, verwarmende smaaksensatie!

Heeft u het nog niet in huis? Het geniebierpakket is verkrijgbaar via het Geniemuseum te Vught. Een fles uit deze collectie heeft een prijs van 8 euro.

Openingstijden: dinsdag t/m donderdag van 10.00 tot 16.00 uur.
Bezoekadres: Geniemuseum, Lunettenlaan 102, 5263 NT Vught.
Telefoon: 088 956 96 09, gedurende openingstijden.

Noot: Heeft u eerder Geniebier besteld, maar nog niet ontvangen, bel dan even met het museum.

HET DAGBOEK VAN PIONIER BEN FRATERS

Als de oorlogsjaren 1940-1945 achter de rug zijn, wordt er met man en macht gewerkt aan de wederopbouw. Jonge mensen proberen de achterstand die de oorlogsomstandigheden hebben veroorzaakt in te halen. Maar dan is daar plots de keuringsoproep voor de militaire dienst. In tegenstelling tot de vele jongemannen die niet weten wat hen te wachten staat, zijn er ook een aantal die om verschillende redenen juist om vervroegde dienstplicht vragen. De 19-jarige Ben Fraters is er daar één van. De Scheveninger wordt ingedeeld bij: 1ste Regiment Pioniers, 2de peloton. Ben Fraters (nu 93) vertelt aan de hand van teruggevonden foto's zijn verhaal.

Ben is nog maar een jongeman van negentien jaar als hij op de opkomstplaats Kromhoutkazerne in Utrecht wordt verwacht. Hier krijgt hij een algemene militaire opleiding om zich te kunnen voorbereiden op zijn, zoals Ben het verwoordt, "grote avontuur". De reden van zijn aanmelding? Zijn familie. Ben groeit op met hét groene bloed. Zijn vader was een oud-verzetstrijder in de Tweede Wereldoorlog, zijn oom is brigadier van het K.N.I.L. (Koninklijke Nederlandsch Indisch Leger) en er zitten nog meer huzaren en marechaussees in zijn familie. Er is haast geen andere mogelijkheid; Ben moest én zou militair worden. Na zijn achttiende verjaardag wilde Ben zijn groene droom waarmaken, maar hij moest nog even wachten; Bens vader vond het belangrijker dat zijn zoon zijn ambachtsdiploma behaalde. Hoewel het verlangen groot was, deed Ben keurig wat er van hem werd verwacht. Niet geheel vrijwillig overigens; de handtekening van zijn vader was immers nodig op het inschrijvingsformulier.

Een paar maanden later

Ben ziet de Groote Beer aangemeerd aan de Amsterdamse Javakade. De Groote Beer gaat hem over zeeën en oceanen vervoeren die hij nooit eerder heeft gezien. De Groote Beer stond ooit bekend als vrachtschip genaamd SS Costa Rica Victory. Dit witte schip werd na de Tweede Wereldoorlog door de Nederlandse regering gekocht van de US War Shipping Administration. De schoorsteen van de Groote Beer was bij aankomst in Nederland geverfd; uiteraard in het oranje met een rood-wit-blauwe band. Het schip werd ingezet voor troepentransport. Volgens archieven kon het wel 1600 passagiers vervoeren. De reis naar Oost-Java (Soerabaja) duurt vier weken.

Ben heeft een fototoestel bij zich. Zijn buddy, Gerrit Geelkerken, maakt de foto's, want Ben is er niet zo handig in. 'Er moest bij mij een oogje in het zeil gehouden worden en dat zag mijn commandant ook. Hij wees Gerrit aan om mijn buddy te worden. Mijn commandant vond mij wispelturig en Gerrit zou mij wel aankunnen. De foto's aan deze uitzending zijn door hem vastgelegd, maar we hebben dit alles samen beleefd. Bij de terugkomst in Nederland, bleven we elkaar op elk feest zien, tot hij overleed. Dat is pure kameraadschap.'

Ben is ingedeeld bij de pioniers (de genieverkenner), een deel van de genie. Hij repareert daar bruggen en maakt trekbommen (bermbommen) onschadelijk. Ben, nu als 93-jarige, herinnert zich alles alsof hij nooit is weggeweest. 'Bij aankomst hadden we het allemaal zo ontzettend heet. Dat was het eerste waar we aan moesten wennen. Het shirt ging uit en de korte broek ging aan. We wisten meteen wat we moesten gaan doen: bouwen.' Het bouwen gaat Ben en zijn peloton goed af. Ondanks het onbekende gebied, voelt Ben zich als een vis in het water. Hij geniet van zijn werkzaamheden en enthousiaste vakbroeders. Daarbij hoeven de jonge knullen het zware werk niet alleen te doen. Hulp is altijd beschikbaar. Zo sjuwt de infanterie de houten balken en worden de mannen van de plaatselijke bevolking aangewezen als een extra helpende hand. De genie staat nooit stil, en dat compliment krijgen ze vaak te horen.

Omdat genisten alleskunnners zijn, wordt Ben ook regelmatig opgeroepen voor andere taken. Op een dag wordt aan Ben gevraagd of hij een rijbewijs heeft. Hij heeft weleens op een motor gereden, maar verder niets. Bens commandant is vastberaden en zegt dat hij de konvoien kan ophalen in een ander dorp. De negentienjarige soldaat doet nog een poging om de opgedragen taak aan een échte bestuurder te geven, maar het besluit van de commandant staat vast: 'Als je op twee wielen kan rijden, kan je het ook op vier. Hup, aan de slag!' Een rijtuig met een versnellingsbak en twee wielen meer is in het begin even wennen, maar Ben krijgt het voor elkaar de voertuigen onbeschadigd te vervoeren.

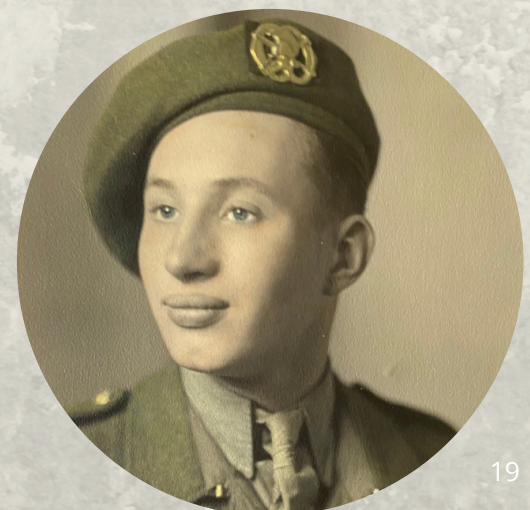
'Als je op twee wielen kan rijden, kan je het ook op vier!' - Bens commandant.

Zo gaat het enkele weken goed. Maar dan komt Ben plots voor zijn eerste obstakel te staan: een trekbom. Eén van de voertuigen waarmee Ben op stap is, wordt beschadigd door een bom die in de berm ligt. Een grote knal laat hem en zijn pelotonsmaten schrikken. Binnen een paar seconden vliegt het voertuig de lucht in en valt het op zijn zij. Er zijn gelukkig geen gewonden. Ben beseft dat hij zijn missie serieus moet nemen. Een extra wapenopleiding is een nieuwe vereiste geworden, vindt Bens commandant. 'We kwamen hier om te bouwen, maar we moesten ook andere dingen leren.' Aan de trekbommen ontkomt Ben niet, het voorval herhaalt zich, waarbij een bekende sneuvelt. Het is de eerste keer dat Ben te maken krijgt met een dodelijke afloop. De senior wijst naar een foto van witgeschilderde kruisen op het Ereveld Soerabaja. De gesneuvelde, Wouter van Duin, was een marinier. Hij woonde in Nederland maar een paar huizen verder van Ben en ook hier aan de andere kant van de wereld kruisten hun wegen geregeld, omdat Ben als genist bij het korps mariniers was ingedeeld. Ze kenden elkaar goed. Het is een stille wens om het graf nog eens te bezoeken. 'Ook dit is de realiteit van mijn uitzending.'

Na anderhalf jaar bouwen en repareren, wordt Ben overgeplaatst naar een ander dorp. De toenmalige kazerne wordt ontruimd. Het moment van overgave komt dichterbij. Ben heeft in al die maanden veel vrienden gemaakt, ook met de plaatselijke bevolking. Ze vertrouwen hem en andersom ook. 'We moesten langzaamaan onze gebieden verlaten en terugtrekken. Het was een verdrietige toestand. De plaatselijke bevolking kon maar niet begrijpen waarom we vertrokken. En wij eigenlijk ook niet. We hadden zoveel voor ze gedaan: scholen gerepareerd, bruggen gebouwd, wegen aangelegd en geneeskundige posten opgestart. Ik had de hele terugweg een knoop in mijn maag.'

Nu

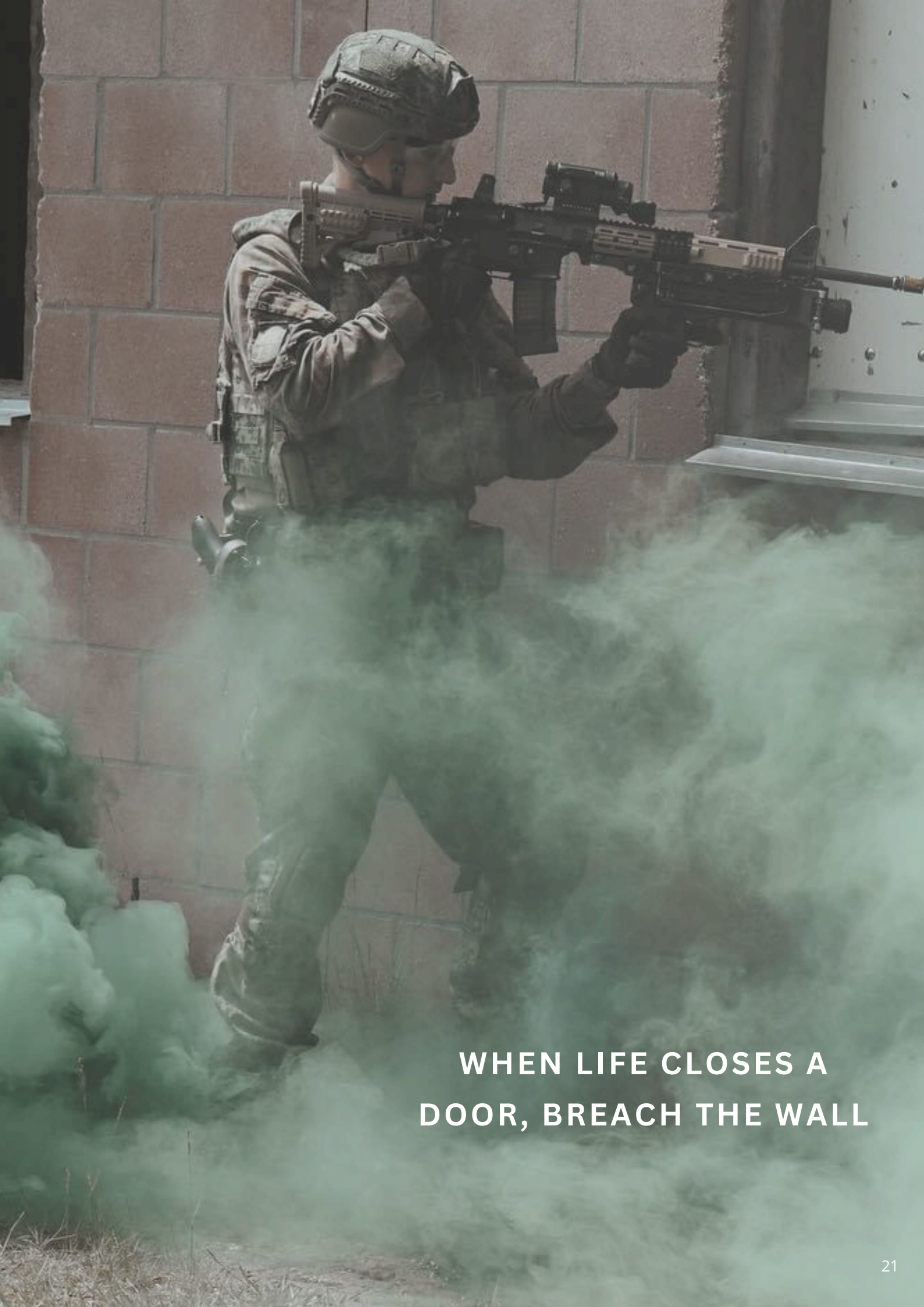
Ben Fraters pakt zijn oude geniebaret uit de kast. Hij wrijft over het pioniersembleem. Het voelt glad aan. De baret is goed bewaard gebleven. Zijn ogen glimmen, hij is trots. 'Hij past nog, hoor!', zegt Ben met een grote glimlach op zijn mond. Voorzichtig zet Ben de baret op zijn hoofd en kantelt hem naar rechts. Het past inderdaad perfect. Dan pakt hij zijn veteranencolbertjasje met zijn onderscheidingen. Het zijn er zeven: Rode Nassau, Nederlands-Indië, Goede Medaille van de koning, 4Daagsekruis vijftig keer, Alzijdige Vaardigheid, 4Daagse verzorgingsmedaille, Bondsmedaille van de Bond van Wapenbroeders. Ben is daarbij meer dan 35 jaar bestuurslid geweest van verschillende verenigingen. Het groene bloed zal altijd door zijn aderen stromen. 'Mijn vrouw wordt weleens op straat herkend als "de vrouw van de militair"'. Mensen zeggen wel eens: "Ben, jij gaat nog eens dood in je pak."'. Onder de vele onderscheidingen, heeft Ben een favoriet: Nederlands-Indië. 'Het is een ereteken, wat is er mooier dan dat?'

'De genie heeft mij na mijn uitzending goed aan het werk gezet. Het bouwen, tillen en sjouwen zal er voor altijd in blijven zitten.' Ben heeft een eigen werkruimte waar hij na zijn dienstjaren zelf meubels maakte. Van dinertafels tot linnenkasten met schuifdeuren. Hij wijst naar de gekrulde, sierlijke afwerkingen op de meubels. De vaardigheden die Ben bij de genie leerde, hielden hem altijd bezig. Ben vertrok na zijn terugkomst in Nederland naar de luchtmacht, dit vanwege de reorganisatie. De overgang bleek voor Ben niet moeilijk te zijn. 'Bij de genie was kameraadschap en het samenwerken onze belangrijkste sleutel. Dat zorgde ervoor dat wij, als jonge soldaten, konden functioneren. Toen ik bij de luchtmacht kwam, realiseerde ik mij dat de kernwaarden van de genie mij altijd zouden bijblijven. Het samenwerken en de kameraadschap staan altijd op nummer één.'

Ben wil nog iets meegeven aan jonge militairen die nog op uitzending moeten: 'Houd vol en doe wat je op gedragen wordt. Defensie heeft mij discipline bijgebracht en dat is iets wat voor de rest van je leven bij je zal blijven. Ze hebben van een Schevenings straatschoffie een soldaat gemaakt, en dat vergde heel wat tijd. Doe wat je moet doen en dan gaat het allemaal goed komen, soldaat.'

**WHEN LIFE CLOSSES A
DOOR, BREACH THE WALL**

GENIST JULIUS VAN OOSTERZEE BOUWT EIGEN CATAMARAN

In de stilte van een haven, ontvouwt zich het verhaal van genieveteraan Julius van Oosterzee die niet alleen de obstakels van missies overwon, maar ook de uitdagende wateren van ambacht en creativiteit heeft bevaren. Welkom aan boord van dit uitzonderlijke verhaal.

Julius van Oosterzee was dienstplichtig officier en is na zijn plicht doorgestroomd naar de genie. Hij ging op uitzendingen naar Irak en Bosnië, en werkte daarna als verbindingsofficier bij 11 Geniebataljon. Er volgde daarna echter nog vele geniefuncties. Toen van Oosterzee in 2007 met functioneel leeftijdsontslag ging, wilde hij zijn eigen pad van onafhankelijkheid creëren; deze keer niet op het land, maar op de golven. Van Oosterzee werkte dag in dag uit aan zijn grote droom: het kostte hem ongeveer 18 duizend uur. Maar nu staat 'ie er: de 'Greene Breeze' mag hij zijn zelfgebouwde, elektrische catamaran noemen.

"Greene" komt van zijn favoriete auteur Graham Greene. Daarbij is groen ook zijn lievelingskleur, maar dat kan ook niet anders door zijn groene achtergrond bij de genie.

Dat van Oosterzee genievaardigheden bezit, kwam goed van pas tijdens het bouwen van de catamaran. 'Het faseren is iets wat ik van de genie altijd heb gebruikt. Zo kon ik altijd goed inschatten in welke volgorde iets bepaald moest worden; ik zat nooit met logistieke obstakels. Daarnaast kreeg ik ook hulp van mede-veteranen. Daar heb ik écht mee geboft!', vertelt de genieveteraan trots.

Van Oosterzee is van plan om samen met zijn vrouw een wereldreis te maken. De eerste reis staat al vast; dat wordt naar Zweden.

WELKOM IN HET VETERANENCAFÉ!

Het Veteranencafé van Stichting Veteranen Hart van Brabant in Tilburg is een plek waar er niet alleen drankjes worden geserveerd. Het is een plaats van verhalen, kameraadschap en een onmiskenbare sfeer van begrip. U bent van harte welkom, veteraan!

Bovenop het dak van het Veteranencafé brandt er licht. Het is het logo van de stichting. Het is te zien vanaf Ringbaan-Zuid. Genieveteraan Toine van Boxtel (67) is sinds de coronacrisis uitbater van het café en vertelt: 'Wij willen graag gezien worden. We willen de veteranen van de buurt meegeven dat onze deur altijd voor ze open staat.' Toine is zelf twee keer op uitzending geweest en weet als geen ander hoe het is om veteraan te zijn: 'Het zit 'm in de kracht van het samenzijn.'

De deuren van het café openen zich als poorten naar een plaats van gedeelde ervaringen, waar veteranen van verschillende takken en leeftijden samenkomen om herinneringen op te halen, nieuwe vriendschappen te sluiten, samen te genieten van een lekkere maaltijd en de lasten van het verleden te delen. De muren zijn getuige van een onuitgesproken begrip dat alleen zij die dezelfde weg hebben bewandeld, kunnen voelen.

Behoeftte om met een kameraad terug te trekken? Dat kan: het Veteranencafé biedt een geluidsdichte ruimte.

Bekijk de Instagram Reels van het Veteranencafé op @vvrg.

Meer info? Bekijk hun website www.veteranenhvb.nl voor de openingsuren.

ONZE HOOGTEPUNTEN

➔ Schuilhut Budel

Als veteraan heeft u soms even tijd voor uzelf nodig. In Budel is er een schuilhut, de zogenaamde *Veteranen Roos Locatie*, geopend waar u zich als veteraan maximaal 72 uur kan terugtrekken. Uiteraard heeft de genie ook geholpen met de bouw van deze schuilhut.

Let op: wilt u gebruikmaken van de schuilhut? Word dan lid van de besloten Facebook pagina [Veteranen Roos Locatie V.R.L.](#) van eigenaar Arno Roos om te reserveren.

➔ Nationale Taptoe 2023

De Nationale Taptoe was ook vorig jaar weer een groot succes! De afgelopen editie stond in het teken van de 'Royal Salute', wegens het 10-jarig jubileum van Zijne Majesteit de Koning. Bekijk de aftermovie over het verhaal van 275 jaar Genietroepen op onze socials.

ONZE SOCIALS GEMIST?

➔ Schraagbrug

Onze genisten van de groep 'Dagbesteding Veteranen met PTSS' maakten een bouw pakket van een houten schraagbrug. Dit werd een replica van de brug die werd gebruikt door de Nederlandse genisten in de tijd van Napoleon, onder andere over de Berezina.

Deze brug werd gebruikt tijdens de Nationale Taptoe 2023 in Ahoy.

DE HERSENEN VAN EEN PTSS'ER

Fenne Smits is neurowetenschapper bij de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg (MGGZ) en vertelt over de hersenen van een PTSS-patiënt.

Een uitzending kan voor veteranen een ingrijpende ervaring zijn; een deel van de militairen maakt daarbij traumatische gebeurtenissen mee. Defensie schat dat 10% van de veteranen kampt met mentale problemen, waarvan 2% krijgt te maken met PTSS. Wat is PTSS en wat gebeurt er met de hersenen van een PTSS'er? Wij zochten het voor u uit.

Wat betekent PTSS?

'Als mensen een schokkende gebeurtenis meemaken, kunnen ze dit vaak verwerken. Zo ontwikkelt 85 tot 90% daarna vaak geen klachten. Een klein deel daarvan ervaart wél psychische stressklachten die hun dagelijkse activiteiten verstoren. Je hebt dus PTSS (Posttraumatische Stresstoornis) als het je niet lukt om de trauma's te verwerken. Deze klachten kunnen zowel meteen na de blootstelling van het trauma ontstaan als 10 jaar daarna.'

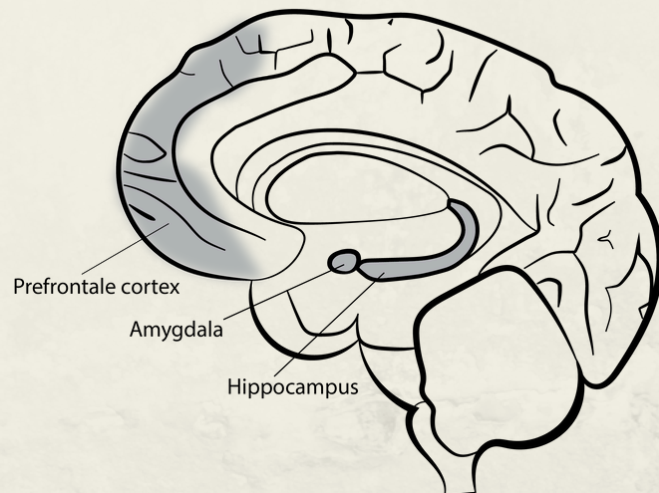
Volgens Smits zijn er bij het oplopen van PTSS zichtbare veranderingen in de hersenen. Dit uit zich op drie niveaus.

DE HERSENEN VAN EEN PTSS'ER

HET BASALE NIVEAU

'Dit is het niveau van je reflexen. Dit zit bij de hersenstam en is verantwoordelijk voor de verspreiding van noradrenaline, de hersenversie van adrenaline. We zien dat PTSS-patiënten alerter zijn en een snellere schrikreactie hebben. Dat had een goede aanpassing geweest in de situatie waarin het trauma ontstond, maar niet in het dagelijks leven. Deze "vluchtreactie" is niet meer goed aangepast.'

HET HORMONALE NIVEAU

'Cortisol zit niet in de hersenen, maar wordt wel aangestuurd door het brein wanneer je stress ervaart. Het cortisolhormoon kan veranderen bij het oplopen van PTSS. Als je stress krijgt, komt er cortisol vrij en gaat dat energiebronnen mobiliseren. Dit wil zeggen dat je bijvoorbeeld langer in de "vecht-vlucht-stand" kan blijven functioneren. Het nadeel van dit hormoon is dat het de celgroei, het metabolisme en de afweersystemen kan remmen. Bij PTSS'ers lijkt het erop dat het cortisolstelsel niet meer zo reactief is.'

HET COGNITIEVE NIVEAU

'Het gebied wat de emoties, herinneringen en automatische reacties verzorgt zijn de hippocampus en de amygdala. Dit gebied is vaak versterkt wanneer men PTSS heeft opgelopen. De eerste inschatting van herinneringen en emoties komen dan meteen naar boven. De prefrontale cortex wordt daarentegen in verband gebracht met het bewustzijn en de gedragsredeneringen. Dat wordt dan juist onderdrukt door de bovenstaande niveaus. Het zorgt ervoor dat je primair gaat reageren. Dat is in een acute, dreigende situatie uitstekend, maar in een veilige en normale situatie niet.'

Welke behandelingen raad je aan voor PTSS'ers?

'Psychotherapie met exposure is de allerbeste behandeling. Dit is een therapie waarbij mensen fysiek ofwel imaginair blootgesteld worden aan herinneringen van het trauma. Dat zorgt ervoor dat het brein nieuwe "linkjes" vormt met de trauma-gerelateerde prikkels. De hippocampus speelt dan samen met de amygdala een belangrijke rol. Het gaat erom dat je weer leert herinneringen op te slaan. Dus hoe vaker het brein aan dezelfde prikkels – maar dan in een veilige omgeving – wordt blootgesteld, hoe vaker het brein het zal herkennen als een betrouwbare situatie.'

Smits verklaart dat sociale steun vanuit mensen in de omgeving een belangrijk element zijn. Het kan namelijk beschermend als herstellend werken. Voor veteranen die worstelen met PTSS en andere mentale problemen is het van groot belang dat ze zich omringen met mensen van wie ze houden. De kracht van verbondenheid kan dienen als helende kracht op hun reis naar herstel.

Denkt u zelf te kampen met PTSS of kent u iemand die daarmee te maken heeft? Neem dan contact op met het veteranenloket of uw gezondheidscentrum bij Defensie. Meer adviezen en tips zijn te vinden op www.defensie.nl/zelftestmaggz

GENERATIEVERSCHILLEN BIJ DE GENIE: ZONDER WRIJVING, GEEN GLANS

Stereotypen over de verschillende generaties op de werkvloer is een thema dat populairder is dan ooit tevoren. Ook de genie kampt met de generatiekloof. Voorbeelden van vooroordelen zijn de volgende: Generatie Z (Gen Z) is lui, Boomers klampen zich vast aan hiërarchische regels en jongeren zijn té gevoelig. Is de ethiek op de werkvloer aan het veranderen?

Binnen de genie, waar techniek en strategie verenigen, komen generatieverschillen tot uiting als een schouwspel van ervaringen en innovatie. De jonge generatie (Generatie Z) brengt vaak frisse perspectieven met zich mee, terwijl de oudere generaties zich regelmatig vasthecht aan regels die zij decennia lang op dezelfde manier gebruikten. Deze diversiteit levert een krachtige bron van unieke veerkracht, maar ook een heleboel frustraties en teleurstellingen. Kapitein (r.) Rick Spiering van het OTCGenie deed onderzoek naar generatiekenmerken en vorming binnen ons regiment en gaf een workshop over hoe we optimaal kunnen samenwerken.

Sinds een aantal jaar neemt het OTCGenie stagiaires aan, maar daar moet men af en toe nog aan wennen. Stijn Xanthopoulos is stagiair en is geboren in het jaar 2004. Dat maakte hem de jongste deelnemer van Spierings workshop. Wat hem vooral opvalt is dat Gen Z op een andere manier denkt en handelt dan de andere generaties. 'Onze generatie is opgevoed met snelle technologie en een andere manier van contactlegging. Het gaat vaak wat informeler en dat is iets wat soms botst', zegt Stijn.

Majoor b.d. Niek Scholts - geboren in 1957 - was tevens de oudste deelnemer van de workshop. Hij is, zoals Spiering het benoemde, een échte Boomer. Ook hij merkt generatieverschillen op: 'Ik zie verschillen in de arbeidsethos. Geredeneerd vanuit mijn generatie "de Boomers", uit zich dat in een wisselend gevoel naar de andere generaties. Het ene moment denk je: "Wat een stelletje eigenwijze slappelingen!", maar het volgende moment ben je onder de indruk en trots op ze, omdat ze in korte tijd een grote prestatie neerzetten.'

Dat er behoefte was aan een workshop als deze werd snel duidelijk. In de zaal werd er regelmatig geroepen hoe men om zou moeten gaan met generatiekloven en de gevolgen hiervan. De workshop bood daarbij een interactieve oefening en zelfreflectie. De deelnemers schreven op een whiteboard zowel positieve als negatieve vooroordelen die ze hebben over de verschillende generaties.

Na een diepgaande bespreking, kwam kapitein Spiering tot een conclusie. 'De wereld staat nooit stil en dat zullen de generaties ook niet doen. We hebben elkaar nodig om ons gezamenlijke doel te behalen. Het is een thema wat continu aandacht nodig heeft. Het vraagt echter een kwestie van aanpassingsvermogen vanuit beide kampen. We hebben allemaal gekozen voor het militaire vak, omdat we bepaalde waarden delen. Dat verbindt ons, ongeacht wat men van elkaar vindt of hoe men zich tegenover elkaar gedraagt. De werkethiek verandert.'

NAWOORD VAN DE VVRG- VOORZITTER

Beste lezers,

Een bescheiden maar gedreven en toegewijde collega zag het als een kans om dit blad voor alle leden van het Regiment Genietroepen, maar in het bijzonder de veteranen van het Regiment Genietroepen, uit te kunnen geven. Een blad waarin belevenissen, bijzonderheden en achtergrond informatie wordt gegeven over operationele inzet, missies en de gevolgen daarvan.

Als voorzitter van de Vereniging Veteranen Regiment Genietroepen, ben ik trots bij het lezen van alle belevenissen die binnen dit blad zijn vastgelegd. Artikelen beschrijven belevenissen waarin de kernwaarden technische vakkundig, breed inzetbaar en kameraadschap aan bod komen. We lazen over opofferingen, uitdagingen en voortdurende toewijding aan elkaar en aan ons regiment. Dit tijdschrift weerspiegelt de gezamenlijke kracht van onze kameraadschap en in het bijzonder de veteranengemeenschap. Ik wil dan ook mijn dank uitspreken aan allen die hun verhalen en ervaringen hebben gedeeld. Door dit te doen, heeft u niet alleen persoonlijke ervaringen vastgelegd, maar ook een vooruitblik gegeven voor de regimentsleden die nog niet zijn uitgezonden.

Tenslotte, dit blad hebben wij te danken aan een collega die een kans heeft onderkend om haar afstudeerproject in dienst te stellen voor de VVRG. Tara, je hebt veel uren besteed aan interviews, uitzoekwerk, redactiewerkzaamheden, grafische ontwerpen en nog duizend andere zaken. Alles omdat je het Regiment Genietroepen en in het bijzonder de VVRG een zeer warm hart toedraagt. Dank voor alles en dit prachtige product, Sodeju!

**Voorzitter Vereniging Veteranen
Regiment Genietroepen**

Luitenant-kolonel Jan Boot

SODEJU!

Redactie: Tara Elisabeth
Eindredactie: Daniëlle Geurts, Ruud van der Linde

Fotografie: Linde Herkert, Fleur van Veen, JB Strijk, Joan
Plaatsman, Cees Ringelberg en Ilo (Pixabay)

VVRG-voorzitter: luitenant-kolonel Jan Boot
Regimentscommandant: kolonel Bas van den Berg

Bezoek onze website: www.vvrg.nl

Bezoek onze sociale media
Facebook: VVRG
Instagram: Vereniging Veteranen Regiment Genietroepen

Wilt u zich aanmelden om VVRG-lid te worden? Scan de
QR-code.

